

REFERAT |KRS| Oppvekststyret (2011-2015) d. 03-11-2014

Mødedato Mandag d. 03. november 2014 kl. 16:00

Mødested Rådhuskvartalet uetg. Else Marie Jakobsen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av oppvekststyrets protokoll av 14.10.14.....	3
SFO i fremtiden.....	4
Vurdering av oversendelsesforslag i sak 93/14 om skolelagenes og andre organisasjoners tilgang til	10
Evalueringsordning med kommunal kontantstøtte.....	12
Høring: Utvidet rekvireringsrett for helsesøstre og jordmødre av prevensjonsmidler.....	17

Dato 24. oktober 2014
Saksnr.: 201400115-40
Saksbehandler Maren Svenning

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
03.11.2014

Godkjenning av oppvekststyrets protokoll av 14.10.14

Forslag til vedtak

[Oppvekststyret godkjenner protokoll av 14.10.14](#)

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Maren Svenning
Utvalgssekretær

Vedlegg:
Oppvekststyrets protokoll av 14.10.14

Dato 24. juni 2014
Saksnr.: 201400395-20
Saksbehandler Grete Olsen

Saksgang
Oppvekststyret

Møtedato
03.11.2014

SFO i fremtiden

I handlingsprogrammet 2013 - 2016 ble det vedtatt å evaluere SFO (skolefritidsordning). Begrunnelsen var at det med årene er blitt kortere oppholdstid i SFO som følge av utvidet undervisningstid og innføring av leksehjelp og kulturskoletime.

Oppvekstdirektøren oppnevnte en arbeidsgruppe som har evaluert ordningen. I rapporten konkluderes det med 6 forslag til endringer.

Rapporten ble sendt på høring, og det kom inn 17 uttalelser.

Oppvekstdirektøren har vurdert rapporten og høringsuttalelsene. Det er avholdt drøftingsmøte med fagforeninger. De er skeptisk til å redusere SFO-lederstillingene i spesialavdelingene og bekymret for hvilken konsekvens det kan få for øvrige ansatte og tilbudet til elevene. De slutter seg i hovedsak til de øvrige endringsforslagene.

Forslag til vedtak

1. Hver skole skal ha SFO-leder. Lederen bør være i full stilling. Ved fremtidig endring av særavtalen vurderes SFO-lederressursen på nytt.
2. Det opprettholdes spesialavdelinger på Krossen og Hellemyr skole. SFO-lederressursen på spesialavdelingene reduseres med 1 mill. kr.
3. SFO bør integreres i skolen som anbefalt i evalueringsrapporten.
4. Rollefordelingen mellom rektor og direktør tydeliggjøres som anbefalt i evalueringsrapporten.
5. SFO integreres i sektorens læringsmiljøsatsing, fagoppfølging, kompetanseprogram o.l. på en hensiktsmessig måte.
6. Det settes i gang kartlegging og tiltak i skolefritidsordninger med høyt sykefravær.

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Grete Olsen
Rådgiver

Vedlegg:
SFO i fremtiden, rapport 2013
Oppsummering av høringsuttalelser

Bakgrunn for saken

Kristiansand har hatt SFO siden 1975 da det ble etablert fritidshjem ved Krossen skole. SFO ble innført fra 1991 og i løpet av 1990-tallet ble tilbudet etablert på alle barneskolene i kommunen.

I 1999 ble ordningen evaluert, og det ble vedtatt en ny modell for organisering av SFO som følge av økt elevtall. Modellen ble ikke iverksatt da det ikke ble prioritert tilstrekkelige økonomiske midler. SFO-tilbudet blir kontinuerlig videreutviklet, men det er siden den gang ikke foretatt en helhetlig evaluering av SFO i kommunen.

Dagens satsingsområder for SFO er:

- Kvalitet og innhold
- Lek og skapende barnestyrte uteaktiviteter
- God kommunikasjon med foreldrene
- Kvalifisert personale.

I handlingsprogrammet for 2013-2016 ble det vedtatt å evaluere SFO på nytt.

Oppvekstdirektøren satte våren 2013 ned en arbeidsgruppe bestående av forelder, fagarbeider, SFO-leder, rektor og rådgiver fra stab.

Arbeidsgruppen skulle vurdere hvordan SFO bør videreutvikles.

Herunder skulle gruppen:

- Evaluere ressursbruken i SFO særlig som følge av økt undervisningstid og fri leksehjelp i småskolen, men også en generell vurdering av bemanning, kompetanse og mulig effektivisering.
- Evaluere SFO lederressursen spesielt.
- Vurdere ledelse og organisasjon: SFO's integrering i skolens øvrige virksomhet og rollefordeling mellom direktør og rektor.
- Vurdere suksessfaktorer i forhold til brukertilfredshet.

Brukerundersøkelsene, hvor foreldre har svart på hvordan de er tilfreds med SFO, er benyttet og vurdert. Rektor og SFO-leder ved 4 skoler som hadde god framgang på brukertilfredshet ble intervjuet. Arbeidsgruppen hadde 11 møter og leverte sin rapport desember 2013.

Arbeidsgruppen foreslo følgende endringer:

1. *Innsparinger*

Det foreslås at det kun er en SFO-leder ved hver skole. Dette innebærer at SFO-lederstillingene ved spesialavdelingene avvikles. Det foreslås at ressursene til disse tre stillingene inndras. Dette innebærer en innsparing på kr. 1,8 mill. forutsatt en gjennomsnittlig SFO-leder lønn + sosiale kostnader.

2. *Omdisponering av leder- og administrasjonsressursene mellom SFOene.*

Det foreslås en omdisponering av leder- og administrasjonsressursene til SFO fra dagens ordning med 1 hel stilling pr. SFO til en fordeling basert på antall barn. Det foreslås samtidig en minimum leder- og administrasjonsressurs på 60% stilling. Det foreslås videre at denne ressursen inngår i en totalpott for SFO og at det er opp til rektor å bestemme og organisere leder- og administrasjonsressursene ved den enkelte SFO som for skolen forøvrig.

3. *SFO's integrering i skolen.*

SFO-leder bør være en del av skolens ledelse. SFO-leder bør delta på rektors møter med teamlederne. Rektorenes bydelsmøter bør suppleres med deltakelse fra SFO-ledere når saker med betydning for SFO drøftes. Som en konsekvens bør SFO-ledernes

sonemøter avvikles. Det bør utvikles et samarbeid mellom lærere og SFO både i forhold til det enkelte barn, foreldresamtaler og foreldremøter.

4. *Rollefordeling mellom rektor og direktør.*

Direktøren bør tydeliggjøre rektorenes ansvar for SFO gjennom å stille tydelige krav og forventninger. SFO-saker bør inn på dagsorden i oppvekstdirektørens møter med rektorer og for øvrig med enhetsledere. SFO-ledere bør delta når saker som angår SFO tas opp. Samtidig bør SFO-rådet legges ned og sakene overføres rektorutvalget.

5. *Effektivisering*

Punkt 4 ovenfor har vist at kvaliteten på SFO`enes tjenester varierer betydelig. I punktet har vi presentert tiltak som vi mener har vist at fører til bedre tjenester. SFOer som har skåret lavt på brukertilfredshet og ikke har hatt en ønsket utvikling, bør sette i gang et arbeid for kvalitetsheving. Arbeidsgruppen mener at et slikt arbeid må integreres i sektorens læringsmiljøsatsing, fagoppfølging og kompetansehevingsprogram.

6. *Sykefravær*

Sykefraværet i enkelte SFOer er betydelig. Det bør i første omgang settes i gang en kartlegging av fraværet i disse SFOene for i neste omgang å vurdere tiltak.

Rapporten ble sendt ut på høring.

Det kom inn 17 uttalelser. Kort oppsummert i forhold til endringsforslagene:

1. *Innsparing*

I overkant av halvparten av uttalelsene er imot reduksjon i lederressursen til spesialavdelingene.

2. *Omdisponering av leder- og administrasjonsressursene mellom SFOene.*

De fleste slutter seg til omfordelingen, men motargumentet er at de små skolene blir vanskeligere og vanskeligere å drive. De store får tilført midler på bekostning av de små skolene med få elever.

3. *SFO`s integrering i skolen*

Uttalelsene slutter seg til forslaget med unntak av å avvikle SFO-ledernes sonemøter. Argumentet er at mye av videreutviklingen av fagfeltet skjer på sonemøtene. Skolene planlegger felles aktiviteter for elever, kurs- og opplæring for ansatte, informasjon til foresatte med mere.

De øvrige punktene om rollefordeling mellom rektor og direktør, effektivisering og sykefravær fikk tilslutning.

Vurdering

SFO-lederressursen

Lederressursen i SFO reguleres i særavtale (SFS 2201) mellom Kommunenes Sentralforbund og fagforeningene. Særavtalen gikk ut i 2013. Partene har forhandlet, men uten å komme til enighet. Det er nå fattet en nemndskjennelse. Resultatet ble at den gamle avtalen prolongert t.o.m. 2015. Avtalen regulerer SFO-lederressursen. SFO skal som hovedregel ha daglig leder i full stilling når det er innskrevet 60 barn eller mer. I mindre skolefritidsordninger kan leder også ha andre arbeidsoppgaver. Det kan foretas forholdsmessig reduksjon av tid til ledelse, men ikke mindre enn 20 %.

Endringsforslaget til arbeidsgruppen la til grunn at leder i full stilling hadde innskrevet 90 barn. Det betyr at endringsforslaget ikke kan realiseres som foreslått. Etter vedtatt særavtale vil omfordeling av SFO-lederressursen bli som vist i høyre kolonne:

Skole(SFO)	Antall barn 2013-2014	Lederress. pr barn 2013-2014	Arbeidsgruppens anbefaling til lederressurs i prosent	Forslag etter prolongert særavtale
Dvergsnes	126	0,79	138	108
Fagerholt	114	0,88	125	107
Flekkerøy	85	1,18	93	105
Hellemyr inkl. Toppen	133	0,75	146	109
Hånes	113	0,88	124	107
Justvik	57	1,75	63	95
Karl Johans Minne	68	1,47	75	104
Karuss	63	1,59	69	104
Kringsjå	86	1,16	94	106
Krossen inkl. spes.avd.	91	1,10	100	106
Lovisenlund	136	0,74	149	109
Mosby	40	2,50	60	67
Presteheia	108	0,93	119	107
Sjøstrand	76	1,32	83	105
Slettheia	63	1,59	69	104
Solholmen	83	1,20	91	105
Strømme	111	0,90	122	107
Tordenskjoldsgt	50	2,00	60	83
Torridal	77	1,30	85	105
Vardåsen	155	0,65	170	110
Ve	85	1,18	93	105
Voiebyen	102	0,98	112	107
Vågsbygd	37	2,70	60	62
Wilds Minne	93	1,08	102	106
Øvre Slettheia	36	2,78	60	60
Åsane	125	0,80	137	108
SUM	2 313		2 600	2601

Av 26 vil 21 skoler få mellom 100-110 i SFO-lederressurs. For alle skolene varierer lederressursen mellom 60-110 prosent.

Etter nemdkjennelsen med videreføring av den gamle særavtalen blir endringene for de fleste skolene så små at oppvekstdirektøren ikke finner grunn til å foreta omfordeling av SFO-lederressursen skolene imellom. Dagens ordning med en SFO-leder i full stilling på hver skole foreslås videreført. SFO-lederressursen vurderes på nytt ved fremtidig endring av særavtalen.

Innsparing

Det årlige SFO-budsjettet er på 58 mill. kr.

SFO finansieres med: Foreldrebetalingen 45 mill. kr.
Kommunale midler 13 mill. kr.

De kommunale midlene finansierer:

Hellemyr, spesialavdeling 3 mill. kr.

Krossen, spesialavdelinger 5 mill. kr.

Tilrettelegging for barn med særlige behov på nærskoler med 2 mill. kr.

Skoler med få barn i SFO 3 mill. kr.

Ekstra utgifter til elever med særlige behov dekkes av det kommunale bidraget.
Totalt 10 mill. kr. til elever med særlige behov.
SFO på nærskolene finansieres i hovedsak av foreldrebetaling (93 %).

Det beste hadde vært å beholde dagens lederressurs på spesialavdelingene, men sektoren har betydelige innsparingskrav og må søke etter tiltak i hele sektoren. Innsparingstiltakene bør i minst mulig grad forringer tilbudet til elevene.

Arbeidsgruppen anbefaler at spesialavdelingene legges ned, innlemmes i den ordinære skolefritidsordningen og ledes som en SFO.

Mange av høringsuttalelsene har tilkjennegitt at lederressursen på spesialavdelingene har stor betydning for å opprettholde et kvalitativt godt tilbud for en elevgruppe med stort tverrfaglig hjelpebehov. Det kreves mye koordinering internt på skolen med mange ansatte og eksternt med ulike samarbeidspartnere.

SFO-lederressurs på spesialavdelingene beregnet utfra antall ansatte

Etter høringsfristen er det kommet forslag om å beregne lederressursen etter antall ansatte. Det ble ikke vurdert av arbeidsgruppa. Dersom det er ønskelig å legge antall ansatte til grunn istedenfor antall barn, bør det gjelde alle skolene, ikke bare for spesialavdelingene. Siden særavtalen legger til grunn antall innskrevne barn som dimensjonerende for lederstillingene mener oppvekstdirektøren at kommunen må følge samme praksis.

SFO-tilbud til ungdomsskoleelever på Krossen og Hellemyr skole

Dersom det ikke er ønskelig å ta bort lederstillingene på spesialavdelingene, er det mulig å redusere SFO-tilbudet på Krossen og Hellemyr skole. I dag gis det SFO-tilbud til alle elevene på spesialavdelingene, også ungdomstrinnet. Det er mer enn det som kreves i Opplæringsloven. Generelt skal kommunen ha et SFO-tilbud til elever på 1. – 4. trinn og elever med særskilte behov fra 1. – 7. trinn. Kommunen trenger ikke tilby SFO for ungdomsskoleelevene med særskilte behov på Krossen og Hellemyr skole. Dersom ikke skolene hadde hatt dette SFO-tilbudet, ville helse- og sosialsektoren måtte tilby et avlastningstilbud for elevene. Det ville medført forflytting til avlastningsinstitusjon. Kommunen valgte i sin tid, på 1990-tallet, å gi et mest mulig helhetlig tilbud med SFO på den skolen elever får sin undervisning.

I 2013 hadde 22 ungdomsskoleelever SFO-tilbud. 15 på Krossen og 7 på Hellemyr. På Krossen anslås nettoutgifter til 1.942 mill. kr. og på Hellemyr 1.614 mill. kr. Til sammen anslås SFO-tilbudet til ungdomsskoleelevene å koste 3.556 mill. kr.

Dersom SFO-tilbudet for elevene på ungdomstrinnet legges ned, må helse- og sosialsektoren utvide avlastningstilbudet for den samme gruppen. Det vil medføre at utgiftene overføres fra oppvekstsektoren til helse- og sosialsektoren. Elevene vil måtte forflytte seg en gang til i løpet av dagen. Hverdagen vil bli mer oppstykket mellom hjem, skole og avlastningsinstitusjon. Elevene vil få et dårligere tilbud dersom SFO for ungdomsskoleelevene legges ned.

SFO-lederressursen på spesialavdelingene utfra antall barn

Et annet innsparingsalternativ kan være å opprettholde spesialavdeling med leder, redusere lederressursen, men ikke ta den helt bort.

Skole(SFO)	Antall barn 20013 - 2014	Forslag etter prolongert særavtale
Hellemyr	17	28
Krossen	39	65

Utgangspunktet for beregningen er 100 % stilling med 60 barn.

Det medfører en endring på Hellemyr fra 100 -28 og på Krossen fra 200-65 % lederressurs. Forutsatt gjennomsnittlig lønnskostnad beregnes innsparingen å beløpe seg til 1,242 mill. kr.

I alternativet opprettholdes en spesialavdeling med egen leder på Hellemyr og Krossen.

Reduksjon av SFO-lederressursen på spesialavdelingene med 1 mill. kr.

I forslag til handlingsprogram 2015-18 foreslås SFO-lederressursen redusert med 1 mill. kr. Det er ikke tatt stilling til hvordan lederressursen skal reduseres. Det kan for eksempel skje ved at beløpet fordeles forholdsmessig med 2/3 på Krossen og 1/3 på Hellemyr skole. Alternativt kan lederressursen på spesialavdelingene halveres fra 200 til 100 % på Krossen og 100 – 50 % på Hellemyr skole.

Konklusjon

Målet er at tilbudet til elevene skal opprettholdes, og elevene skal i minst mulig grad bli skadelidende. Av den grunn er det ønskelig at Krossen og Hellemyr skole gir SFO-tilbud til elever med særskilte behov på hele grunnskoletrinnet, også ungdomstrinnet.

Etter en helhetlig vurdering foreslår oppvekstdirektøren å opprettholde spesialavdeling på Krossen og Hellemyr skole. Utgiftene til SFO- lederressurs reduseres med 1 mill. kr.

SFO-ledernes sonemøter

Som ett ledd i integrering av SFO i skolen anbefalte arbeidsgruppa at rektor sammen med SFO-leder drøfter SFO-saker i bydelsmøtene, og at SFO-ledernes sonemøter avvikles. I noen av høringsuttalelsene påpekes det at det skjer mye utviklingsarbeid, samarbeid og opplæring på sonemøtene. Oppvekstdirektøren er enig i at det er svært viktig å utvikle fagfeltet. Håpet er at rektor sammen med SFO-leder kan videreutvikle SFO til et mer helhetlig skoletilbud via bydelsmøtene. For øvrig er det opp til skolene å finne hensiktsmessige møtearenaer. Direktøren vil også i fremtiden arrangere kurs og samlinger spesielt for SFO-leder. Noen av samlingene vil det være naturlig å dele inn etter bydel/sone.

Dato 24. oktober 2014
Saksnr.: 201410936-1
Saksbehandler Roy Wiken

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
03.11.2014
12.11.2014

Vurdering av oversendelsesforslag i sak 93/14 om skolelagenes og andre organisasjoners tilgang til å bruke skolens langfriminutt til sine møter

Sammendrag

I denne saken vurderer administrasjonen oversendelsesforslaget i sak 93/14. Formannskapet ber om at administrasjonen vurderer en sak hvor Kristiansand anbefaler at skolelagene og andre organisasjoner får bruke skolens langfriminutt til sine møter.

Intensjonen i oversendelsesforslaget anses ivaretatt gjennom felles ordensreglement.

Forslag til vedtak

1. Saken tas til orientering

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Roy Wiken
Rådgiver

Vedlegg:
Ingen trykte vedlegg

Bakgrunn for saken

I forbindelse med behandling av Regional plan for likestilling, inkludering og mangfold i Formannskapet 17.09. 2014 sak 93/14. Ble følgende oversendelsesforslag enstemmig vedtatt:

Oversendelsesforslag: Administrasjonen bes vurderer å fremme en sak hvor Kristiansand anbefaler at skolelagene og andre organisasjoner får fortsette på tradisjonelt vis å bruke skolens langfriminutt til å holde sine møter.

(Enst.)

Den muligheten som her etterspørres i vare tas etter administrasjonens mening i § 8 i Forskrift til felles ordensreglement for Kristiansand kommune, paragrafen lyder som følger;

§ 8 Elevinitierte arrangementer

Elevinitierte arrangementer kan gjennomføres hvis de er godkjent av rektor

I oversendelsesforslaget ber Formannskapet administrasjonen fremme en sak hvor man anbefaler at skolelag og andre organisasjoner får muligheten til å bruke langfriminuttet til å avholde møter. Denne typen arrangementer er det rom for i § 8 Forskrift til ordensreglement, men under forutsetning av at de er godkjent av rektor.

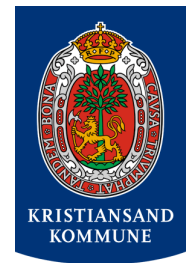
Denne paragrafen er tatt inn for at rektor som ansvarlig for elevene på skolen skal ha kontroll på hvilke arrangementer som gjennomføres, hvem som blir invitert inn og hvem som oppholder seg på skolen. Det betyr ikke at skolelagene eller andre organisasjoner ikke skal få bruke skolens langfriminutt til sin virksomhet, men rektor må ha kontroll med hva som skjer på skolen for å kunne ivareta sitt ansvar som leder.

Det er også mange andre organisasjoner som ønsker tilgang til elevene/skolen og som tar kontakt med skolen for å få innpass. Dette er henvendelser som ikke er elevinitiert, men som også må være godkjent av rektor og være innenfor det formålet som er naturlig for en skole.

Vi ser det ikke som hensiktsmessig å nevne enkeltorganisasjoner i en sammenheng som regulerer en slik tilgang til skolen og skolens time. Det kan fremstå som en forfordeling, da en slik liste ikke kan være uttømmende. Snarere kan gi inntrykk av at noen har bedre tilgang enn andre.

Konklusjon

Intensjonen i oversendelsesforslaget anses ivaretatt gjennom felles ordensreglement.

Dato 13. oktober 2014
Saksnr.: 201401426-4
Saksbehandler Kjetil Solvang / Mariann Stephansen

Saksgang
Oppvekststyret
Bystyret

Møtedato
03.11.2014
26.11.2014

Evaluering av prøveordning med kommunal kontantstøtte

Sammendrag

Kommunal kontantstøtte ble innført fra 1.8.2012 i en to-åring prøveperiode etter vedtak i Bystyret 15.12.2011:

«Det innføres en to-årig prøveperiode med kommunal kontantstøtte fra høsten 2012 med påfølgende evaluering 2014 hvor 2-åringene (24 til 36 mnd.) gis kr 4.000 pr barn pr måned. Dette fremmes som egen sak innen april 2012 slik at det kan starte når den statlige kontantstøtten til 2-åringene faller bort.»

Bystyret vedtok 12.3.2014 å prolongere ordningen med ett år. I tillegg ble det vedtatt at evalueringen skal fremlegges i egen sak senest i oktober 2014. Eventuelle endringer i ordningen innarbeides i rulleringen i handlingsprogrammet ved virkning fra august 2015.

Oppvekstsektoren har gjennomført spørreundersøkelse der mottakere av kommunal kontantstøtte i perioden 1.8.2012 til 31.10.2014 har mottatt elektronisk spørreskjema. I undersøkelsen er det blant annet spurt om familien hadde valgt barnehageplass dersom Kristiansand kommune ikke hadde tilbudt kommunal kontantstøtte. Det er også spurt om hvorfor det er valgt kommunal kontantstøtte. Flest foreldre har svart at de ikke benytter barnehageplass fordi de mener at det er best for barnet å være hjemme. En forholdsvis høy andel av foreldre til tospråklige barn benytter kommunal kontantstøtte.

På grunnlag av svarene i spørreundersøkelsen er det beregnet at ca. 29 flere barn ville bli søkt til barnehage hvis en ikke hadde en kommunal kontantstøtteordning. Kommunen utbetaler ca. 5 mill. kr i kommunal kontantstøtte som tilsvarer kostnaden ved drift av 27 barnehageplasser for små barn. Ordningen med kommunal kontantstøtte ansees dermed for å ha omtrent nøytral økonomisk effekt.

Forslag til vedtak

[Saken tas til etterretning](#)

Tor Sommerseth
Rådmann

Arild Rekve
Oppvekstdirektør

Vedlegg:
Spørreundersøkelse om kommunal kontantstøtte

Bakgrunn for saken:

Bystyret vedtok 15.12.2011 å innføre kommunal kontantstøtte:

«Det innføres en to-årig prøveperiode med kommunal kontantstøtte fra høsten 2012 med påfølgende evaluering 2014 hvor 2-åringene (24 til 36 mnd.) gis kr 4.000 per barn pr barn pr måned. Dette fremmes som egen sak innen april 2012 slik at det kan starte når den statlige kontantstøtten til 2-åringene faller bort.»

Bystyret vedtok 12.3.2014 å prolongere ordningen:

«1. Prøveordningen med kommunal kontantstøtte for to-åringer i Kristiansand kommune prolongeres ett år, og gjelder frem til og med 31. juli 2015.

2. Oppvekstsektoren gjennomfører en evaluering av den kommunale kontantstøtteordningen. Evalueringen fremlegges i egen sak senest i oktober 2014. Eventuelle endringer i ordningen innarbeides i rulleringen av handlingsprogrammet med virkning fra august 2015.»

Oppvekstsektoren har siden ordningen med kommunal kontantstøtte startet i august 2012 mottatt 281 søknader om kommunal kontantstøtte. 255 søknader er innvilget, mens 26 søknader er avslått. I oktober 2014 utbetales kommunal kontantstøtte for 62 barn. Utbetalingsperioden per barn varierer fra 1 til 12 måneder og antall barn som er inne på ordningen varierer i løpet av året. Det viser seg at det er flest barn som er inne på ordningen mot slutten av barnehageåret.

Informasjon om ordningen og elektronisk søknadsskjema ligger på Kristiansand kommunes hjemmeside. Søknadene saksbehandles, det sendes lister til lønnsavdelingen over utbetalinger som skal startes eller stoppes. Kontantstøtten utbetales den 12. hver måned via kommunens lønssystem. Det sendes årsoppgave over utbetalingene til Skatteetaten. Ordningen er rapporteringspliktig, men ikke skattepliktig.

I forbindelse med evalueringen er det sendt elektronisk spørreskjema til 243 foreldre som har mottatt kommunal kontantstøtte i perioden 1.8.2012 til 31.10.2014. Spørreskjemaet er sendt på e-postadresse som ble oppgitt i forbindelse med søknaden. Det er mottatt 79 svar. Resultatene av undersøkelsen er vedlagt saken.

Det må påpekes at det er noen usikkerhetsfaktorer i forhold til spørreundersøkelsen blant annet ved at det er relativt lav svarprosent fra foreldre til tospråklige barn. Av de som har svart på undersøkelsen oppgir 73,4 % at barnets morsmål er norsk. 26,6 % oppgir annet morsmål enn norsk. Der det er oppgitt annet morsmål enn norsk er det spurt om hvor lenge familien har bodd i Norge. Svarene varierer fra 2 til 34 år. Barnets fødselsår er etterspurt i undersøkelsen. De fleste svarene er kommet fra foreldre med barn født i 2011 og 2012, altså fra foreldre som mottar kontantstøtte per i dag, eller nylig har mottatt kommunal kontantstøtte.

Morsmål er ikke etterspurt i søknadsskjemaet for kommunal kontantstøtte. En kan derfor ikke med sikkerhet fastslå hvor stor andel av kontantstøttemottakerne som kommer fra tospråklige familier. 46 % av mottakere ser ut fra barnets navn ut til å være tospråklige. Andelen tospråklige innbyggere i Kristiansand er ca. 16 %. Det betyr at en forholdsvis høy andel av foreldrene til tospråklige barn velger kommunal kontantstøtte.

Det er spurt hvorfor familien har valgt kommunal kontantstøtte. Det har vært mulig å krysse av på flere alternativer, derfor fremstår svarprosenten som lavere enn antall svar skulle tilsi. 35,9 % oppgir at de mener det er best for barnet å være hjemme. 21,9 oppgir at økonomi var avgjørende for valget. 20,3 % oppgir at mor er hjemme uansett, 7 % oppgir at de ikke har fått

tildelt plass i ønsket barnehage, 4,7 % oppgir at barnehage er for dyrt. 3,1 % benyttet kontantstøtte mens de ventet på å få tildelt barnehageplass. 1,6 % oppgir at far er hjemme uansett og 0,8 % oppgir å ha privat passordning.

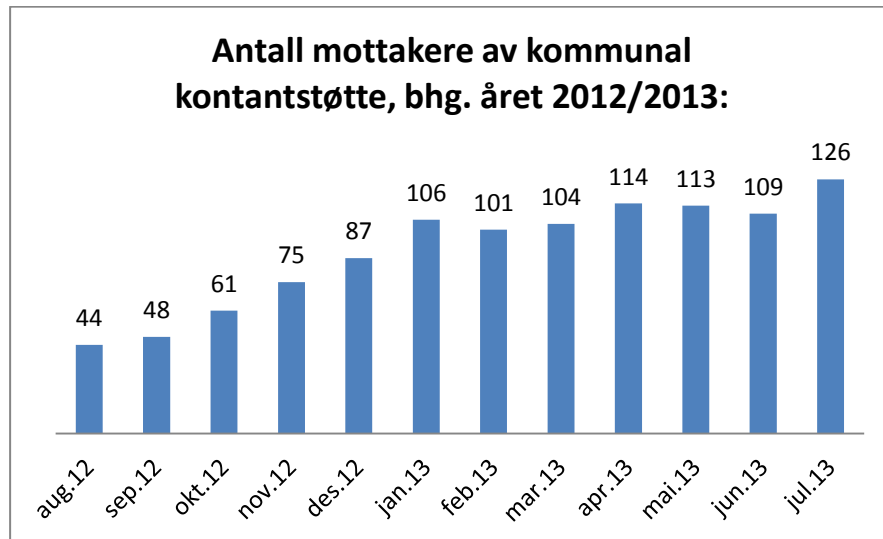
I forhold til spørsmålet om når foreldrene ønsker at barnet skal begynne i barnehage oppga 51,8 % av respondentene at de ønsker at barnet skal begynne i barnehage når barnet er 3 år. 18,1 % ønsker at barnet skulle begynne når det er 2 år. 13,3 % ønsker at barnet skal begynne når det er 4 år. 7,2 % har svart «Annet» Disse har oppgitt 2,5 år som ønsket alder for barnehagestart. 6 % ønsker ikke barnehageplass. 3,6 % ønsker barnehageplass siste år før skolestart.

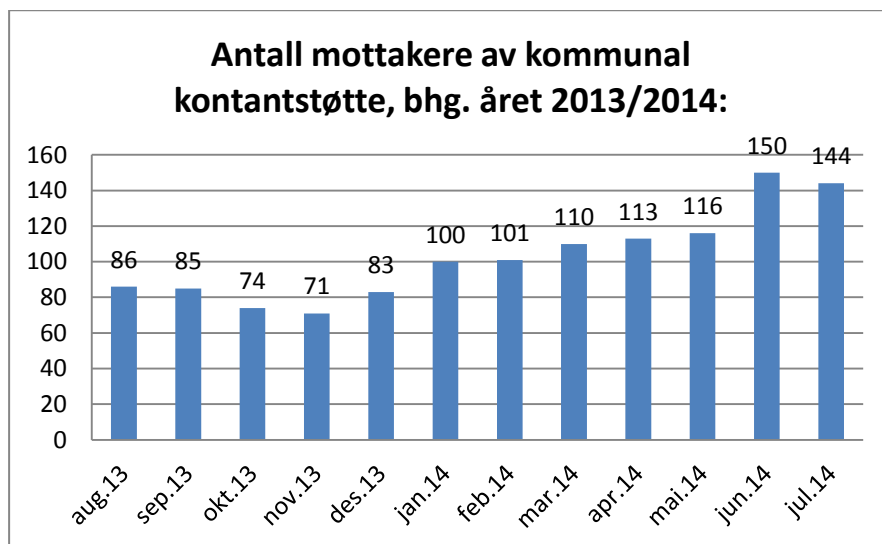
Det er spurt om barnet har søsken i barnehagealder som er hjemme. Hensikten med dette var å finne ut om ordningen har ført til at eldre søsken holdes hjemme. 8 respondenter oppgir at barnet har søsken mellom 3 og 5 år som ikke er i barnehage. 6 av disse respondentene har oppgitt at morsmål er norsk, 2 har ikke oppgitt morsmål. Kun en av disse respondentene har oppgitt at de ville ha valgt barnehage dersom kommunen ikke hadde tilbudt kommunal kontantstøtte. Undersøkelsen tyder derfor ikke på at barnehage velges bort for eldre søsken som følge av den kommunale kontantstøtteordningen.

Mange av respondentene har valgt å gi svært positive tilbakemeldinger på ordningen i undersøkelsens fritekstfelt. Spørreundersøkelsen var anonym, tilbakemeldinger som kan identifisere respondenten er derfor skjult.

Antall kontantstøttemottakere:

Antall kontantstøttemottakere ser ut til å variere i løpet av året ved at det er flest kontantstøttemottakere mot slutten av barnehageåret. Dette skyldes at hovedopptaket skjer i august og en del foreldre mottar kommunal kontantstøtte i påvente av barnehageplass.

I barnehageåret 2012/2013 ble det i snitt utbetalt kommunal kontantstøtte til 91 barn, mens det for barnehageåret 2013/2014 ble utbetalt kontantstøtte til i snitt 103 barn.

Økonomiske konsekvenser:

Oppvekstsektoren i Kristiansand kommune forventer å utbetale om lag 5 mill. kr i kontantstøtte i 2014. Det tilsvarer i snitt 104 barn per måned. Spørreundersøkelsen viser at 28,6 % av foreldrene svarer at dersom kommunen ikke hadde tilbudt kommunal kontantstøtte, så ville de ha valgt å benytte barnehageplass. Kommunen ville dermed ved fjerning av ordningen antagelig måtte tilby om lag 29 flere barnehageplasser til små barn. En småbarnsplass koster ca. 185.000 kr per år. Den årlige utbetalingen på omlag 5 mill. kr i kontantstøtte tilsvarer helårsdrift av 27 småbarnsplasser. Det er omtrent samsvarende det antall nye barnehageplasser som en fjerning av den kommunale kontantstøtten ville generert behov for. Den kommunale kontantstøtteordningen ansees ut fra dette for å ha omtrent nøytral økonomisk effekt.

I sak «*Innføring av kommunal kontantstøtte i Kristiansand*», vedtatt i oppvekststyret 14.2.2012 ble det på bakgrunn av økt kontantstøttebeløp og antall barn som var inne på statlig kontantstøtteordning anslått at ca. 200 barn ville benytte kommunal kontantstøtte. Antall mottakere av kommunal kontantstøtte har imidlertid vist seg å bli lavere enn antatt.

Først nå etter denne spørreundersøkelsen vet vi mer om hvordan kommunal kontantstøtte har påvirket «bortvalg» av barnehage og har grunnlag for å kunne vurdere om de økonomiske konsekvensene har vært i henhold til forutsetningene for innføring av ordningen. Ved innføring av ordningen var det forutsatt en besparelse på 3 millioner i helårseffekt som Oppvekstsektorens budsjetttramme ble redusert med.

Som angitt ovenfor er konklusjonen på bakgrunn av spørreundersøkelsen at ordningen er tilnærmet økonomisk nøytral.

Sektoren er i imidlertid i ettertid blitt kompensert for reell dekningsgrad. På den måten er rammetrekket for kontantstøtte blitt «nøytralisert».

Om kommunal kontantstøtte videreføres eller ikke, anses dermed ikke å ha økonomiske konsekvenser for sektoren framover.

Dato 27. oktober 2014
Saksnr.: 201409240-2
Saksbehandler Dagfinn Haarr

Saksgang
Oppvekststyret
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
03.11.2014
11.11.2014
12.11.2014

Høring: Utvidet rekvireringsrett for helsesøstre og jordmødre av prevensjonsmidler

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår endringer i utleveringsbestemmelsene for prevensjonsmidler, slik at helsesøstre og jordmødre får lov til å administrere alle former for prevensjonsmidler, også spiral, hormonspiral og p-stav, til kvinner i alle aldre. Dagens regler gir bare anledning til å gi p-piller, minipiller og p-sprøyte, og bare til kvinner i alderen 16-19 år. Utvidelsen er faglig forsvarlig, men gjennomføringen vil kreve økte ressurser i kommunene uten at det er noen signaler om at dette vil bli tilført. Fastlegene vil få noe frigjorte ressurser, men det er ikke diskutert hvorledes helsesøstre og jordmødre skal prioritere for å rekke å erstatte disse frigjorte ressursene. I tillegg vil det påløpe utgifter for kommunene til opplæring, egnede lokaler og videreutdanning.

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune mener at det ikke er alvorlige faglige argumenter mot å gi helsesøstre og jordmødre utvidet rett til å forskrive prevensjonsmidler. Forutsetningen er at nødvendig opplæring og godkjenning blir satt i system.
2. Høringsnotatet har ikke drøftet at forslaget betyr økte kostnader for kommunene, mens besparelsene deles mellom kvinnene og Staten. Dette er ikke akseptabelt, og dette vil begrense den praktiske bruken av den utvidede ordningen.

Tor Sommerseth
Rådmann

Wenche P. Dehli
Helse- og sosialdirektør

Arild B. Rekve
Oppvekstdirektør

Bakgrunn for saken

Jordmødre og helsesøstre har i en årrekke hatt anledning til å skrive ut korttidsvirkende prevensjonsmidler (p-piller, minipiller og p-sprøyter) til kvinner i alderen 16-19 år på helsestasjon for ungdom. Erfaringene er meget gode, og antallet provoserte aborter hos tenåringer er redusert de siste årene. Helse- og Omsorgsdepartementet foreslår å utvide ordningen. Forslaget går ut på at helsesøstre og jordmødre får rett til å forskrive prevensjonsmidler til alle kvinner uansett alder. Videre foreslår departementet at alle typer prevensjonsmidler skal kunne forskrives av jordmødre og helsesøstre, også kobberspiral, hormonspiral og p-stav. Etter opplæring vil de også kunne sette inn spiraler og p-staver.

Høringsnotatet diskuterer opplæringsbehovet, men hovedregelen er at helsesøstre og jordmødre som skal kunne gi utvidet prevensjonsveiledning og –behandling, må ha eksamen i dette, enten som en del av grunnutdanningen, eller i form av tilleggskurs/e-læringsmodul og praktisk trening. Totalt vil opplæringen kreve 40-50 timer for den enkelte.

Fastlegene vil kunne få mindre å gjøre med prevensjonsveiledning og administrering av prevensjonsmidler, i høringsnotatet argumenterer man med at dette gir mer tid til mer presserende oppgaver.

Lovverkets krav til dokumentasjon og journalføring må oppfylles. Behovet for at fastleger vet hvilke medikamenter etc. deres kvinnelige pasienter har fått utskrevet av jordmor eller helsesøster, forutsettes løst ved at medikamentene er registrert i e-reseptdatabasen.

Notatet angir at det ikke vil være større administrative eller økonomiske konsekvenser av forslaget. Spesielt er det ikke anslått økte utgifter for kommunesektoren. Det forutsettes at økningen i helsesøstre og jordmødres innsats innen prevensjonsveiledning tas som en del av økningen på 300 nye helsesøsterstillinger som skal komme fra 2014.

Høringsnotatet er diskutert med jordmødre og helsesøstre, og deres innspill er innarbeidet i diskusjonen nedenfor.

Diskusjon

Høringsnotatet er på mange områder grundig og argumenterer godt for at den foreslåtte endringen er faglig forsvarlig og nyttig for kvinnene, og at den kan medføre ytterligere reduserte aborttall også i andre aldersgrupper enn hos de yngste kvinnene. Diskusjonen rundt opplæring og krav til kompetanse er også detaljert og grundig. Jordmødrene hilser velkommen muligheten for å foreta fullstendige kontroller seks uker etter fødsel, der de også kan gi veiledning og skrive ut alle former for prevensjon.

Kommunene er arbeidsgiver for de aller fleste helsesøstre og mange jordmødre som vil inngå i ordningen. Detaljeringsgrad og grundighet i denne delen av høringsnotatet er betydelig svakere enn den rent faglige delen. Det kan se ut som at Helsedirektoratet eller Helse- og omsorgsdepartementet ikke har drøftet konsekvensene av forslaget med kommunesektoren, mens de åpenbart har vært i tett kontakt med blant annet utdanningsinstitusjonene og Legemiddelverket.

Momenter som ikke er diskutert:

- Kostnader til videreutdanning og kompetanseheving for helsesøstre og jordmødre som allerede arbeider i kommunene, fravær til kurs, dekning av hospitering, praktisk opplæring, eventuelle vikarutgifter.
- Innsetting av spiral og innsetting av p-stav krever egnede og hygienisk forsvarlige lokaler, og en økning av aktiviteten vil medføre behov for utstyr og lokaler for mange kommuner.

- Det er ikke diskutert hvorledes kommunene praktisk bør innrette seg for å tilby den utvidede tjenesten til sine innbyggere. I dag er prevensjonsveiledningen knyttet til helsestasjon for ungdom, men dersom alle kvinner i alle aldre skal omfattes, må det organiseres helt andre tilbud. Dette vil også medføre utgifter.
- Høringdokumentet er grundig i sin diskusjon av den reduserte arbeidsmengden for fastlegene, noe som kan frigjøre kapasitet til andre oppgaver. Det er derimot ikke diskutert at overføringen av oppgaver til helsesøstre og jordmødre vil binde opp akkurat den samme kapasiteten, som i dag er brukt til andre viktige forebyggingstiltak.
- Det er kostnader knyttet til den økte arbeidsmengden. Når høringsnotatet angir at økningen i arbeidsmengde skal håndteres av den varslede økningen i antall helsesøsterstillinger, er dette en måte å påvirke kommunenes prioriteringer på som ikke er akseptabelt. De nye stillingene som skal opprettes fra 2014, skal dekke et underskudd av helsesøstre med de arbeidsoppgaver disse allerede har i dag. Uansett hvorledes man regner, vil økt aktivitet innen prevensjonsområdet gi økte kostnader til kommunene.
- Besparelsene ved endringen vil først og fremst komme kvinnene til gode ved at de ikke må betale egenandel hos fastlegen, og Staten ved at refusjonene til fastlegene går mer ned enn en eventuell økning av refusjon til jordmødre. Det er ikke foreslått at noe av denne besparelsen skal tilføres kommunene som kompensasjon for økte utgifter.